

Το ασφαλιστικό σύστημα έρχεται για άλλη μια φορά στο κέντρο της συζήτησης. Για πολλούς η εξέλιξη είναι απλή και ευχάριστη - τώρα που ξεπερδέψαμε με την κρίση, μπορούμε να αυξήσουμε σταδιακά τις συντάξεις και να μειώσουμε τις εισφορές. Μάλλον λιγότεροι κατανοούν πως οι επιλογές για τη δομή του συστήματος θα προσδιορίσουν το μέλλον της νέας γενιάς και συνολικά την ευημερία της χώρας.

ΣΤΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ που πέρασαν και μέσα από τα τρία προγράμματα, μειώθηκε η μεγάλη επιβάρυνση που είχε το σύστημα συντάξεων στον Προϋπολογισμό. Η ενοποίηση των ταμείων ήταν επίσης θετικό βήμα και πρέπει να προχωρήσει, ώστε να βελτιωθούν η λειτουργικότητα και η διαφάνεια. Ομως, ούτε στο ασφαλιστικό ούτε στην υπόλοιπη οικονομία, που άλλωστε είναι συγκοινωνούντα δοχεία, δικαιολογείται εφησυχασμός.

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ έχει θετική δυναμική, με τον δείκτη κλίματος σε υψηλό δεκαετία, τον δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης σχεδόν σε επίπεδο εικοσαετίας και με το κόστος χρηματοδότησης να εμφανίζει έντονη αποκλιμάκωση. Τμήματά της, όπως η οικοδομή, ανακάμπτουν από δεκαετή λήθαργο, άλλα, όπως ο τουρισμός, δείχνουν αντοχές, ενώ σειρά από επιχειρήσεις έχουν εντείνει τα καινοτόμα και εξωστρεφή χαρακτηριστικά τους. Ομως, συνολικά, η οικονομία παραμένει ασθενής. Δομικά προβλήματα επιμένουν, η κρίση δημιουργήσει πρόσθετες πηλές και, εάν η σημερινή θετική συγκυρία δεν οδηγήσει σε ενίσχυση της παραγωγικής βάσης, ο δρόμος θα γίνει και πάλι δύσβατος σε λίγα μόνο χρόνια.

ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ είναι καταλυτικοί. Οι πάγιες επενδύσεις κινούνται στο 11% του ΑΕΠ, περίπου στο μισό της Ευρώπης. Τα ελληνικά νοικοκυριά καταγράφουν αρνητική αποταμίευση 3%, τη χαμηλότερη στην Ευρώπη, όπου είναι θετική στο 8%. Η ανεργία αποκλιμακώνεται, αλλά παραμένει εξαιρετικά υψηλή. Επιπλέον, έχουμε πολύ χαμηλή συμμετοχή στην αγορά εργασίας - στο 68% του πληθυσμού σε σχέση με το 74% στην Ευρώπη. Δημογραφικά, ο πληθυσμός των μαθητών, από περίπου 1,5 εκατομμύριο σήμερα, προβλέπεται να πέσει σταδιακά σε μόλις 1 εκατ. μετά από 14 χρόνια. Θα χάσουμε 1 στους 3 μαθητές και, στη συνέχεια, φοιτητές και εργαζομένους. Η προβολή της σημερινής κατάστασης είναι πως στη κώ-

γράφει
ο **ΝΙΚΟΣ ΒΕΤΤΑΣ***

* Γενικός διευθυντής του **IOBE** και καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

«Το κέντρο της προσοχής δεν μπορεί παρά να είναι η μείωση του βάρους στη νέα γενιά, ώστε αυτή να αναμένει από την εργασία ικανοποιητικούς μισθούς. Αλλιώς, οι τάσεις φυγής προς το εξωτερικό και την παράτυπη οικονομία θα συνεχιστούν»

Η οικονομία και οι συντάξεις

ρα θα εργάζονται λιγότεροι και με λιγότερο κεφάλαιο. Αν δεν βρεθεί τρόπος να αυξηθεί σημαντικά η παραγωγικότητα και να προσελκύσουμε εργασία και επενδύσεις, δεν προκύπτει πώς θα μπορούμε να έχουμε υψηλότερα εισοδήματα και ευημερία.

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ του συνταξοδοτικού; Και μετά τις περικοπές, το σύστημά μας παραμένει το ακριβότερο στην Ευρώπη μαζί με το ιταλικό, με συνολική δαπάνη άνω του 15% του ΑΕΠ και κρατική επικορήγηση άνω του 8%. Ενας στους τέσσερις συνταξιούχους είναι κάτω των 65 ετών. Το ύψος των εισφορών (26,5%) είναι από τα υψηλότερα στην Ευρώπη και 8 μονάδες πάνω από τον μέσο όρο στον ΟΟΣΑ. Ως αποτέλεσμα, η οριακή επιβάρυνση από φόρους και εισφορές, εκτός από τα πολύ χαμηλά εισοδήματα, είναι εξαιρετικά υψηλή και ισχυρή τροχοπέδη για την ανάπτυξη.

ΑΛΛΑ ΔΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ είναι ακόμη περισσότερο ανησυχητικά. Το σύστημα έχει μικρό βαθμό ανταποδοτικότητας, εν-

ταρρύνοντας την εισφοροδιαφυγή: ένας χαμηλόμισθος ασφαλισμένος για 15 έτη εξασφαλίζει το 77% της σύνταξης που θα είχε αν συμπλήρωνε τα διπλάσια έτη ασφάλισης. Επίσης, λιγότερο από το 5% των πληρωμών για συντάξιμες εισφορές είναι κεφαλαιοοικονομικού χαρακτήρα. Οι εισφορές δεν συσσωρεύονται στο όνομα του εργαζομένου και δεν στηρίζουν επενδύσεις. Το ενεργητικό των κεφαλαιοοικονομικών προγραμμάτων σύνταξης είναι μόλις στο 1% του ΑΕΠ, όταν ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ είναι στο 50%.

ΑΝ ΔΕΝ ΥΠΑΡΞΟΥΝ σημαντικές παρεμβάσεις στη δομή του, όχι μόνο το ίδιο το σύστημα δεν θα αποδίδει αξιόλογες συντάξεις στο μέλλον, αλλά θα τραβά όλη την οικονομία προς τα κάτω. Χρειάζεται ενίσχυση της ανταποδοτικότητας στον δημόσιο πυλώνα. Ταυτόχρονη άρση των ανικνιτών για δηλωμένη εργασία και δημιουργία αποθεματικών που θα στηρίξουν τις επενδύσεις στη χώρα, μέσα από την ανάδειξη ενός δεύτερου πυλώνα, υποχρεωτικού, αλλά με μεγαλύτερη ελευθερία επιλογών για όλους. Μείωση του βάρους στην εργασία που θα ενισχύσει τη δημιουργία θέσεων εργασίας και θα στηρίξει και τις επιλογές των νοικοκυριών για αποταμίευση.

ΓΙΑ ΝΑ ΕΝΙΣΧΥΘΕΙ η οικονομία, οι τομές στο ασφαλιστικό και στο φορολογικό σύστημα πρέπει να είναι αποφασιστικές. Το κέντρο της προσοχής δεν μπορεί παρά να είναι η μείωση του βάρους στη νέα γενιά, ώστε αυτή να αναμένει από την εργασία ικανοποιητικούς μισθούς. Αλλιώς, οι τάσεις φυγής προς το εξωτερικό και την παράτυπη οικονομία θα συνεχιστούν, καθλώνοντας επίσης χαμηλά τις επενδύσεις σε φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο και τελικά υπονομεύοντας το μέλλον.

Γεωργία Πέλλη